

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 ft, félévre 2 ft, negyedévre 1 ft.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendőik.

Gyűjtés az erd. rom. kath. népiskolák javára.

Mult számunkban közrebocsátottuk főpásztorunk ó nagyméltóságának apostoli körlevelét, melyben az egyházmegyei híveket népiskoláik fölkarolása végett az 1877-ik évi statusgyűlés határozata értelmében fogantatosítandó közsegélyezés és gyűjtés sikeresítésére igazán szívhez szóló ígékben buzdítani méltóztatik. Ezen főpásztori körlevél kiegészítéseül közöljük az 1877-ik évi statusgyűlésnek ez ügyre vonatkozó határozatát, az erd. kath. status ig. tanácsa által kibocsátott fölhívást s azon köriratokat, melyeket az erd. kath. lelkési hivatalokhoz és a statusgyűlés tagjaihoz intézett.

1. Az 1877-ik évi statusgyűlés határozatának alapja az ig. tanács következő javaslata volt:

„A népiskolák állapotáról betérjesztett kimutatásokból kitűnően, hogy azok helyzetén mulhatatlanul javítanunk kell, az pedig legkönnyebben gyűjtés útján volna eszközölhető: ezen segélygyűjtést méltóztatásuk a statusgyűlés határozatilag kimondani, részvételre az egész erdélyi rom. kath. statust fölhívni és a begyűlendő összegekről akép intézkedni, hogy azok az erd. rom. kath. elemi iskolai alapba mint külön tőke behelyeztetvén, kamataiból az egyes iskolák sorban mindaddig segélyeztessenek, míg tanítóik részére évi 300 ft fizetés biztosítottat.”

Az ig. tanács ezen javaslatát a statusgyűlés bizottsága azon hozzáadással véleményezte elfogadandónak, hogy az ekép szervezendő segélyző alap gyarapítására egy sorsjáték engedélyezését az ig. tanács eszközölje ki. Azonban a statusgyűlés jegyzőkönyvének 9. pontja alatt következőleg határozott:

„A gyűlés a bizottságnak a sorsjátékra vonatkozó javaslatának mellőzésével az önkéntes adakozás útján gyűjtést határozza el, a gyűjtés módozatának megállapítására püspök ur ó nagyméltóságát és az igazgató tanács egyetértő működését kérvén föl.”

2. Az ig. tanács által az erd. rom. katolikusokhoz intézett fölhívás, mely egyszersmind a gyűjtőivek szövege, következő:

„Fölhívás az erd. rom. katolikusokhoz. Midőn az isteni Megváltó a kisdedeket magához bocsátván, őket megölelé és megáldá s tanítványait inté, mondván:

Hagyjátok a kisdedeket hozzám jöni; mert ilyeneké az Isten országa: akkor egyszersmind figyelmezteté hieit azon nemes kötelességre, melylyel gyermekeik neveltetéséről gondoskodni tartoznak.

Eme nemes kötelesség tudatában az erdélyi katolikusok tehetségök szerint mindenkor elhozák áldozataikat a katolikus népnevelés oltárára.

Felsőes apostoli királyaink adományai, a főpásztorok alapítványai, a papság fáradozásai, a hívek áldozatkésztsége sok néptanodának veték meg alapjait s tartják nyitva csarnokait, melyek mint a szentegyházak pitvarai Istennek kedves népet és a hazának derék fiaikat és leányokat nevelnek.

De mindezen áldozatok már nem bírják födőzni azon szükségletet, melyet az erdélyi rom. kath. népiskolai ügy évente nagyobbodó mérvben tár föl előttünk.

Miért az 1877-ik évi statusgyűlés elhatározta, hogy népiskoláink és azok tanítói fölsegítésére önkéntes adakozás útján gyűjtés rendeztessék s ekép egyesült erő eszközölje azt, a mire a szétoszló erők elégtelenek, az erd. rom. kath. népiskolák gyarapodását.

Jelen alakban tehát az erd. rom. kath. lelkési hivatalokhoz és a statusgyűlés tagjaihoz gyűjtőiveket bocsátunk ki azon fölkérésrel, hogy saját körükben az erd. rom. kath. népiskolai ügy barátait annak támogatására fölhívni, kegyes adományait elfogadni s az erd. rom. kath. igazgató tanácsosh beküldeni szíveskedjenek, mely a begyűlendő összegeket nyilvánosan nyugtázní s az erd. rom. kath. elemi iskolai alapba be fogja szolgáltatni, az eredményt a legközelebbi statusgyűlésnek bejelentvén.

Mínthogy a legnemesebb ügyben s ily módon legelőször fordulunk az erd. rom. katolikusoknak őseiktől öröklött áldozatkésztségehez: azon remény kecsegtet, hogy saját legfontosabb érdekök, népiskoláik fölkarolása végett erejökhoz mért áldozataikat jelen alkalommal is meghozandják.

Kelt Kolozsvártt, az erd. rom. kath. status igazgató tanácsának 1879-ik évi február 20-án tartott üléséből. Fogarasy Mihály, s. k., erdélyi püspök. Páll Sándor, s. k., alelnök. Ifj. Filker Elek, s. k., titkár.”

3. A lelkési hivatalokhoz intézett körirat:

„Mint erdélyi püspök ur ő nagyméltósága folyó 1879-ik évi február hó 7-ik napján 527 sz. a. kelt főpásztori körlevelében a főtisztelendő lelkészi hivatalt és hiveit értesíteni méltóztatott, az 1877-ik évi erd. rom. kath. statusgyűlés azon határozatának foganatosítása végett, hogy az erd. rom. kath. népiskolák és tanítóik fölsegítésére önkéntes adakozás útján gyűjtés rendeztessék, a gyűjtőivek ig. tanácsunktól lévén megküldendők: van szerencsénk azokból . . . példányt azon föl-kéréssel mellékelni, hogy a gyűjtés rendezéséről az egyházközségi gyűlésen intézkedni, a gyűjtést a vezetése alatt levő egész egyházközségben alkalmas egyének által eszközölni s őket oda utasítani sziveskedjék, hogy a kegyes adakozóktól nemcsak készpénzt, hanem terményeket is, melyek készpénzzé teendők, fogadjanak el. A gyűjtés bevégzésére jónak láttuk folyó 1879-ik évi october hó 31-ikét határnapul kitűzni. Ha azonban ezen határnap előtt is kedvező eredmény mutatkozik, sziveskedjék a begyűlendő összeget a főtisztelendő kerületi esperesi hivatal útján időközben is ig. tanácsunkhoz juttatni.“

4. A statusgyűlés tagjaihoz:

„Az 1877-ik évi erd. rom. kath. statusgyűlés azon határozatának foganatosítása végett, hogy az erd. rom. kath. népiskolák és tanítóik fölsegítésére önkéntes adakozás útján gyűjtés rendeztessék, erdélyi püspök ur ő nagyméltóságával együttes elhatározásunk folytán, ki megyéjének papjait és hiveit folyó 1879-ik évi február 7-ikén 527 sz. a. kelt főpásztori körlevelében ezen nemes ügy fölkarolására kenetteljes apostoli igékkel buzdította, az erd. rom. kath. lelkészi hivatalokhoz s a statusgyűlés tagjaihoz gyűjtőiveket bocsátottunk ki, melyekből egy példányt azon tiszteletteljes kéressel küldünk meg, hogy statusunk ezen igen fontos ügyének fölkarolására hathatós befolyását érvényesíteni s az eredményről ig. tanácsunkat folyó 1879-ik évi october hó végeig, vagy az előtt is, a gyűjtött összeg szives beküldése mellett értesíteni méltóztassék.“

Mindezen kiadványok 147/t. 79. 1879 febr. 20-ikáról keltek.

Tan- és nevelésügy.

— Az alcsiki kath. fiók-tanítóegyesület gyűlése.

Az „alcsiki kath. fiók-tanítóegyesület“ f. évi január 30-án Csik-Sz.-Mártonon a leányiskola helyiségében tartotta meg évnegyvenes gyűlését Bak a János helybeli kántortanító elnökölete alatt.

E nap a t.-egyesület örömnépei közé méltán sorolható, miután a rendes tagokon kívül, kik teljes számmal megjelentek, több helybeli és vidéki nevelésügybarátot vala szerencsés kis körében tisztelhetni.

Jelenvoltak a) az egyházi rendből: főt. Buzás Mihály egyházkerületi alesperes, tanfelügyelő, helybeli plébános, mint a t.-egyesület pártoló tagja és tiszteletbeli elnöke; továbbá főt. Mártonffy János kozmási alesperes-plébános, nt. Koncz István tusnádi, nt. Ferenczi Károly sz.-királyi plébános, Veress Sándor sz.-imrei, Tamás Márton sz.-léleki lelkész, Bálint Gerő kozmási és Pandur Márton n.-kászoni segédlelkész urak mint

pártoló tagok; b) a világiak közül: tek. Éltés Elek megyei tanfelügyelő, tek. Mészáros Károly orsz. ügyvéd, tek. Márton Ferencz kir. járásbíró, tek. Éltés Zsigmond kir. aljárásbíró, tek. Becze József szolgabíró, tek. Ferenczi Lajos s.-szolgabíró urak, s még néhány alsóbb rendű hivatalnok a kir. járásbírószágtól.

1. Az értekezletet „Kegyelmek édes Istene“ kezdetű férfinégyes ének előzte meg, melynek ájtatos elzengése után elnök szívélyesen üdvözlé a gyűlést, s mindenekelőtt teljes örömét és a legforróbb hálaköszönetét nyilvánítá különösen a nagyérdemű vendégeknek, hogy a tan- és nevelésügy iránti nemes érdeklődés által mintegy ösztönöztetve oly szép számmal megjeleni kegyeskedtek. Egyuttal, kötelességből kifolyólag, nem mulasztathá el a gyűlés előtt néhány érzékeny szóban kifejezést adni a szívét-lelkét egyaránt mélyen sebző fájdalomnak, a többi között ezeket mondván: „Mély bú, bánat, szomorúság és metsző fájdalom dül keblemben; mert e helyen elődömet, tagtársamat, ügyfelemet Bak Áron csik-sz.-györgyi kántortanítót, örökre feledhetlen jó atyámat, gondos nevelőmet e mélyen tisztelt gyülekezetben hiába keresik szemeim. Ő kiszenvedett, 1878. dec. 23-án élete 64. és tanítótsága 42-ik évében bevégezvén földi pályáját! Az örök világosság fényeskedjék neki!“

E szavakra a jelenvoltak arczain a megihatottság és fájdalmas részvét nyomai valának észrevehetők. Majd több közérdekű tárgy elősorolása után elnök a gyűlést megnyitotta.

2. Jegyző Balló Imre kozmási kántortanító a mult évi szept. 5-én Csik-Sz.-Királyon tartott gyűlés jegyzőkönyvét olvasá fel, mely — miután arra semmi lényeges észrevétel nem történt — hitelesítettet.

3. Gyakorlati tanítások tartattak a helybeli tanítók által. Ugyanis:

a) Bak János k.-tanító a melléknevek összehasonlítási fokainak ragait ismerteté tanítványival, a szemléltető mód szerint is megfoghatóvá iparkodván tenni azt; majd a „Baraczkok“ című elbeszélést tárgyi (egy pár baraczkmagot is bemutatva), mondhatni szó-tani, ragozási és helyesírási szempontból kezelvén, az eddig tanultak alapján összefoglaló ismétléseket tétetett.

b) Márton László segédtanító kezdő fitanonczival mind a négy alapszáműveleten át számológép segítségével a „2“-t ismertette.

c) Péter Balázs segédtanító leánytanulóival a III-ik osztály olvasókönyvéből „A szegény leány“ című olvasmányt tárgyilag kezelte.

A gyermekek eltávoztával a bírálatok következtek.

Elsőnek eljárása minden tekintetben helyesnek találtatván, neki jegyzőkönyvileg teljes elismerést szavazott a gyűlés. A második és harmadikra nézve több oldalról tétettek ugyan talpraesett megjegyzések, részt vevén a vitaközlésben Ferenczi I., Lacz J., Szász J. és László J. tagtársak, azonban ezeknek is részben elismerés szavaztatott, azaz eljárásuk kielégítőnek nyilvánított.

4. Az iskolai és népkönyvtárakról nt. Ferenczi Károly ur olvasá fel értekezését, mely teljes elismeréssel és hálás köszönettel fogadtatott, fölkértevéen egyszersmind értekező ur, hogy dolgozatát a „Közművelődés“ hasábjain — a mélyen tisztelt szerkesztőség engedelmével — egész terjedelmében közölni sziveskedjék.

Sok ily lelkes nevelésbarátot az egyháznak és hazának!

Jól esett hallanunk tek. Mészáros K. urnak a könyvtárügy érdemében tett elismerő, higgadt megfontolt és bölcseséget tanusító becses nyilatkozatát s abbéli szives ígérteét, melynélfogva azt figyelemmel kísérni, s a szép eszme megvalósítását, illetőleg megtestesítését a töletelhetőségig eszközölni, előmozdítani szivesen hajlandó. Fogadja ezért szives köszönetünket!

5. Kir. tanfelügyelő urnak azon tapintatos indítványa, mely szerint célirányosabbnak véli, hogy ezen túl a több tanítóval bíró népiskoláknál a tanítók — a gyűlésből kiküldött bizottságok jelenlétében — saját tantermeikben tartsák az azon nap délelőtti egyik órájára előírt tantárgyból a gyakorlati tanítást: helyeslésre talált s határozatilag kimondatott.

6. Az „Iskola és Népkönyvtár“ című lapnak az „alcsiki f. tanítóegyesület“ tagjai között való köröztetés végett az általános tanítóegyesület választmánya által egy példányban leendő megrendelése iránt a szükséges intézkedések megtételére elnök kéretett föl.

7. A Bartalus-Gyertyánffy „Négyes dalok zsebkönyvé“nek ismertetése — idő hiánya miatt — a jövő értekezleti gyűlésre halasztatott, melynek hol és mikor tartása iránti intézkedést az egyesület elnökre bízta.

8. Végül a t. vendégeknek becses megjelenésük által tanusított nemes érdeklődéseért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatván, a gyűlés „Áldj meg minket Atya Isten“ négyes énekkel bezáratott.

Az Úr oltalma és szent kegyelme velünk és ügyünkkel!
(Jelenvolt.)

*

— A gyergyói rom. kath. tanító-egylet évnegyedes vándorgyűlése. A „gyergyói r. kath. tanító-egylet“ évnegyedes vándorgyűlését f. hó 12-én tartá az alfalvi felsőnépiskolánál.

Jelenvoltak: a ft. papság köréből a hajlott kora mellett is a közügyet ifjui lelkesedéssel munkáló főesperes ft. Salamon Alajos ur mint elnök, továbbá Horváth Károly, Both Ferencz, Benkő Pál és Egyed Pál plébánosok és a minden rendű tanítók 36-on.

Az egyleti tagok mindenekelőtt az osztálytermek számához képest 4 csoportra oszolva, egy-egy előadót választottak és a Boga Bálint igazgató, Berde Ferencz, Imets János és Lőrinczi Dezső r. tanítók által az óra-rend szerint tartott tanítást hallgatták meg, s miután a tanulók a Jézus szt. nevének dicsérése mellett eltávoztak, főesperes elnök ur vallásos ihletségben áradozó, emelkedett hangulatu beszéddel nyitotta meg a gyűlést. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítését az előadók referadái s többek hozzászólásai követték. A bírálatok egyértelmű ítélete szerint mindannyi tanítás, valamint

az iskolai rendtartás és berendezés mintaszerűnek nyilvánítottatott. A szabatos és tüzetes bírálásban Csibi Pethő ditrói polgári iskolai igazgató tünt ki.

Majd Boga Bálint felsőnépiskolai igazgató tartott az elemi történettantásról élénk nyelvezetű értekezést, mely „a tanmenetben az események izenkonti kapcsolkozásának szükségességét“ hangsúlyozván, ellenkezőleg a „Család és Iskola“ m. é. 15., 10. számaiban közölt javaslattal, az életrajzi képekben való történettantás jogosultságát, a hazai- és világtörténelemből vett számos példával világosítva, meggyőzőleg bizonyíthatá. Különösen hatott az értekezés azon pontja, melyben kérdi: „Vajjon nem jutott volna-e nemzetünk az avarok és hunok sorsára, ha a szt. István szentségben és államférfiúi bölcsességben kimagasló alakja a kereszténység második ezredének hajnalán világító toronyként nem áll nemzetének élére, a honalkotás és állandósítás munkáját a bethlehemi jászol fölött támadt csillag fényénélvezérlendő? Inté egyuttal a történet tanítóját, hogy „tanítványainak szeméit a z események csucspontján látható legfőbb intéző kézre irányozza szakadatlanul.“ Végezetül ajánlja, hogy e tantárgy körül észlelt rendszertelenség megszüntetése végett bizatnék meg egy tagtárs, hogy tekintettel az osztatlan népiskola óramenyiségére, a legapróbb részletekig dolgozza ki e tárgy tantervét, hogy ennek alapján a jövő gyűlés végleges megállapodásra juthasson.

Nt. Both Ferencz szárhegyi plébános ur legilletékesebbnek tartja e munkálat elkészítésére értekezőt, minek folytán Boga Bálint a gyűlés hasonló nyilatkozatára el is fogadja a megbízást.

Elnöklő főesperes köszönetet mond Boga Bálintnak, ki önfeláldozó munkásságával az egyleti működés sikerét oly hathatósan előmozdítja.

Azon több oldalról nyilvánult ohajtást fejezem ki: vajha ezen értekezés valamely kath. irányu szaklapban közöltetnék.

A gyűlés érdekességét emelték azon jelentések, melyeket a Boga Bálint indítványára a mult évben 6 csoportban alakult „önképzőkör“ök két hetenkinti munkálkodásukról tettek. Ezen körök, több helyen a lelkészek tevékeny közreműködésével, a gyergyói nevelés-oktatás szellemére, irányára és fejlődésére jelentékeny befolyást vannak hivatva gyakorolni.

A d. e. 10 órától d. u. 1/2-ig tartó gyűlést az igazgató ur által rendezett közebed követte, mely alatt a derült hangulatot a nevelés-oktatás köréből vett eszmegazdag felkösöntések, s Szabó Imre ujfalvi, Székely Károly alfalvi és Boga János szárhegyi kántortanítók elragadó szépségű éneklései fűszereztek, mely utóbbiak hatása alatt határozatba ment, hogy tanító-egyletünk, a templom és iskola ügye körül páratlan érdemekkel tündöklő, lángbuzgalmu alfalvi plébános, főt. Horváth Károly ur szakértő vezetése alatt dalárdát alakítson.

Isten segítő kegyelme velünk és tanügyünkkel!

(Egy r. kath. tanító.)

TÁRCZA.

Az erény bajnoka.

„Nemtő! a ki létem aranykora óta
Éltem kegyelettel őrizve megóvta,
És hűn vezeté a sovárteli ifju,
Oktatva: erényről erényre mikint jut:
A boldog aranykor szép hajnala tűnik,
S már fényugarát, nézd, zord föllegek üzik!
Mig pislog az ifjui szent hevület,
Szítsd föl kebelemben az égi tüzet!”

„Jó ifju! veled vagyok én a mig élsz te,
S még akkoron is, ha sírod megemészte,
Ott bolygok a sirhalom árnya körében,
Hol porladozó szived érzi, hogy éden!...
Szent béke hazája, hol annyi pihen már,
S a bánatok éje s a bú nyila nem jár!...
Itt bért nyer a hős, igaz, érdem, erény,
S nem csal csalogatva a csalfa remény!”

„Hát sir csak a bére, ki jóra törekszik?!...
Hisz majd a gonosz vele együvé fekszik,
S mely sziv a honért dobogott, szakadott meg,
És mely eladá a hazát — leszen ott egy!...
Nemtő! szivem úgy fáj! lelkemre homály ül!...
Föllegzik az ész, agyam is bele szédül!
Enyhítsd meg e tant, gonoszok tana ez!
Boldog, kit a sirhalom árnya fedez!...”

„Jót tenni tanul! jutalomra ne számíts!
Bért nem vesz, azért dalol a csalogány is...
Nem kérdezi: hallod-e vagy nem a szép dalt;
Csak zeng, ha borul, ha derül; a tavasz majd
Elszáll s vele a dal, hát él az idővel...
Élj ifju te is, mig itt hajnala jő fel...
Tedd tisztet úgy, a mikint te tudod;
Baj nélkül öröme ugyan ki jutott!...”

V. Cs. J.

A Jordán völgye és a Holttenger.

Alig van földünknek látogatottabb része Palaestina-nál. Sehova sem özönlött annyi idegen, mint oda; századokon és századokon keresztül az volt a hívők ezreinek célpontja, s alig van tartomány, melyet tüzetesebben átkutattak, melyet részletesebben leírtak volna: és méltán, mert alig van helye a földnek, melyhez annyi szent emlék fűződnék: zsidók és keresztények egyaránt szentföldjüknök tekintik; ez volt a tejjel-mézszel folyó Kanaán, az ígéret földje, melyet Izrael fiai sok évi tévelygés és küzdés után foglalhattak el, melyet nemzeti önérzéssel mai nap is a magukénak vallanak, s ma is Jeruzsálem felé fordult arcczal végzik buzgó imáikat, kérve Jehovát, a seregek hatalmas urát, hogy állítsa vissza Izrael országát, s küldje el a minden népek fölött uralkodó nagy királyt, a szabadítót, a Messiást! És itt kelt fel a keresztény civilisációnak jótékony napja, innét terjedtek szét fényugarai az isteni tanítás

világosságát és a szeretet melegét árasztva mindenfelé. De a mily virágzó, gazdag és áldott ország volt Palaestina az ó-korban, épen oly pusztá, elhagyott és szegény az most. És ezt nemcsak Palaestináról mondhatjuk, hanem mondhatjuk majdnem egész Ázsiáról, az emberiség e nagy bölcsőjéről. Ott, hol a lakosok millióit tápláló gazdag cultur-államok virágoztak, ott ma alig pár ezerre menő nomád népek tengetik nyomorult életüket baromtenyésztéssel és rablással. A Tigris és Eufrat öntözte mesés gazdagságu Mesopotamia, hol az elvetett mag százsoros termést hozott, ma pusztá homoksivatag vagy bűzhödt ingovány. Semiramis függő kertjei, a palmyrai pálmaligetek, a gazdag paloták és fényes nyaralók mind, mind eltűntek, helyöket cserjés bozót foglalja el, az egykoron zajos városok most néma romjai között kigyók és gyíkok ütötték fel tanyájukat.

Palaestinát tulajdonképen a zsidók vallási és állami szervezete juttatá jelen szomorú helyzetébe; a theokratikus szervezetü nép nem tudott a rómaiak hatalmával és uralmával megbarátkozni; egyes bujtogatók fölizgatták a nép vallási fanatizmusát, mely kétszeri lázadásban tört ki; a római császároknak volt ugyan még annyi hatalmuk, hogy a lázadásokat vérözönbe fojtsák, s a lakosok százezreit ősi hajlékaikból kiűzzék, de már nem volt idejük az üresen maradt házhelyeket új települőknek adományozni. Így néptelenedett meg, így pusztult ki Palaestina, melynek különben ma is van még elég művelhető földje, különösen alkalmas gabna-, bor- és olajtermesztésre, csak munkás kezekre van szükség, hogy e szép ország ismét fölvirágozzék; csak becsületes kormány léptessen életbe szigorubb rendszabályokat a személy és vagyon biztosítására, és a földművelés, ipar és kereskedelem új lendületet fognak ismét nyerni.

Palaestinának földrajzi és földtani tekintetben legfontosabb része a Jordán völgye (El Ghor). A Jordán (Esch Scheira, v. Scheriat el Kebir) Palaestinának egyetlen nagyobb folyója, s talán egyetlen, mely egész éven át bővelkedik vízben, a 3000 méter magas és még szeptemberben is hóval borított Hermon (Dsebel-al-Seik) lejtőin fakad három forrásból. A keleti patak, mely a régi Caesarea Philippi helyén épült Baneas mellett egy 370 méternyi magasságban fekvő barlangból tör elő, gazdag és termékeny vidéket áztat, dél-nyugat felé folyva egyesül a Tell-el-Kadi, a régi Dán mellett eredő középpággal; mindkettő a Hermon nyugati lejtőin 520 méternyi magasságban fakadó Nahr Hasbani ágba szakad. Az ekként egyesült folyó déli irányt követve, a 83 méternyi magasságban fekvő Merom tavába (El Huleh) ömlik; e tavat elhagyva, kezdődik a Jordán-völgynek csodálatos alábbszállása. A Merom tavától 3 kilométernyire, hol a folyó mintegy 25 méter széles, van egy régi, de még most is használatban levő hid, mely hídttól 15 km. távolságban a Jordán a Genezareth tavába szakad. (A sentirásban Kinnereth v. Galilaei tenger, Tiberiás tava; ma Bahr Tabarie.) E szép hegyi tó, mely Előázsia legszebb, legáldottabb, de egy-szersmind legelhagyottabb vidékén fekszik, már 200 méternyire van a Középtenger szintje alatt, mintegy 22

km. hosszú és 11 km. széles, tiszta vizű és halakban igen gazdag. Az uj-szövetség idejében a partí dombok a legszebben voltak művelve; pálmaligetek, olaj- és fügefák, szőlők és gyümölcsösök diszelegtek mindenütt, s ezeknek zöld keretébe foglalva gazdag városok és csinos falvak képei fürödtek a hajók és halászbárkák által minden irányban átszeldelt tiszta vízben; e tó partjain lakott a legtöbb apostol, e tó vizében gyakorolták halászmesterségöket. Most csöndes, pusztá az egész vidék, egyetlen fa sem nyújt árnyékot a nap égető heve ellen, egyetlen hajó sem szeldeli a tó sima tükkrét; a keleti partokon rabló beduinok tanyáznak, míg a nyugati partvidék majdnem lakatlan sivatag, csak a régi Tiberiás helyén maradt egy igénytelen kis városka, mintegy 2000 török és zsidó lakossal; közelében vannak látogatott, meleg gyógyforrások. Ilyen források vannak különben a tó délkeleti részében is; e vidék általában igen vulkanikus jellegű. A Genezareth tavából kifolyva képezi a Jordán a tulajdonképeni el Ghort, mely a Holttengerig, sőt jóval azon túl is terjed az Araba-völgyben. A Ghor egy 7—15 km. széles, mindkét oldalán meredek lejtőkkel bíró mélyedés, melyben csak itt-ott laknak beduinok és felláhk; itt a Jordán folyása nagyon kanyargós, partjai náddal és sással vannak benöve. Nem messze a Genezareth tavától Dsizr Medzsamia mellett van egy második, az arabok által épített hid. A Jordánvölgy déli részében, a folyótól 8 kilométernyi távolságban, a Holttengertől éjszaknyugatra fekszik a sivatag egy gypsizigetén Eriha, mintegy ötven viskóból álló piszkos falu, nevezetes az által, hogy itt feküdt a virágzó pálmaváros Jericho, mely jelentékeny szerepet játszott úgy az ó-, mint a középkor történetében. Ennek közelében van állítólag azon hely, a hol János megkeresztelte az Üdvözítőt, ezért különösen husvét táján sokan jönnek ide, hogy e helyen megfürödhessenek. A Jordán végre két sekély ágban a Holttengerbe (Bahr Lut) szakad.

A Holttenger, a szárazföld legmélyebb sülyedése 400 méterrel fekszik a Középtenger szintje alatt a hajdan gazdag és termékeny Siddim völgyének helyén, melyben a szentírás által említett Sodoma és Gomorrhá városok virágoztak. A Holttenger 76 km. hosszú, 3½—16 km. széles, és a keleti partról benyuló el Lisan félsziget által két részre osztatik; keleti és nyugati partjait meredek 700—800 méter magas sziklafalak kerítik, melyeket számos völgynyílás (Wadi) szakít meg; csak ezekben diszlik némi tenyészet, míg a tó többi környéke pusztá és terméketlen. A víz nem mindenütt egyenlő mély; míg az éjszaki rész közép mélysége 300 méter (legnagyobb mélység 400 m.), addig a déli részben 3—4 méternyi sekélyebb helyek is találhatók; a tó különben, mint az eddigi mérésekből és észleletekből kiderült, lassan bár, de folytonosan apad, jóllehet a Jordán folyón kívül, mely naponta körülbelül 6 millió tonna vizet folytat bele, több patak is ömlik a Holttengerbe. Ez apadásnak oka a rendkívüli gyors elpárolgás, melyet a mélyedésben levő nagyobb hőség lényegesen előmozdit. A víz ugyan tiszta, zöldes színű, de annyira telítve ásványrészekkel, különösen sókkal, hogy

a beledobott sót nem képes már feloldani, s azért halak és puhányok nem élhetnek meg benne; a partok mindenütt a lerakodott sótól fehérlenek, itt-ott asfalt törmelékek uszkálnak a víz fölületén, mely oly sűrű, hogy az emberi test nem merülhet el benne. A Holttenger vidékét különféle arabs és beduin törzsek lakják, melyek részint baromtenyésztéssel, részint pedig földműveléssel foglalkoznak; ezeken kívül nem jelentékeny keresetmódot nyújt a sótermelés.

Kun Robert.

Kisebb közlemények.

— **A kath. Irhonból** igen örvendetes eseményekről értesítenek. Jólét és erkölcsösség karöltve járnak ott. A bűntények statisztikai adatai az utóbbi évtizedben a megelőző tizedhez képest egy harmadrészre apadtak le. 5 milliót meghaladó lakossága mellett a múlt évben egyetlen halálítélet sem fordult elő; bizonyára oly jelenség, a melylyel Európának egy országa sem dicsekedhetik, melyben még a halálbüntetés érvényben van. Az iszákosság veszes következményü szenvedélyét is, mely fájdalom egész Nagybritanniában olyannyira el van terjedve, lassankint mindinkább és inkább levetkőzik Irhon derék polgárai. A törvénytelen szüüetések, melyek a más országokban oly ijesztő mérvben növekednek, ott a ritkaságok közé tartoznak. Ime a kath. vallás eredménye, hol az érvényre emelkedhetik!

*

— **Ő eminenciája** a mehelni bibornok-érsek De-champs legujabban a páholyok zászlóvivői ellen egy nyílt levelet tett közzé ily cím alatt: „A független moral“, melyből közöljük — az i. t. szerkesztőség engedelméből — a következőket: „A független moral (ama fejetlen szörny), melylyel a liberalismus az ifjuság vallásos oktatását helyettesíteni akarja, egy veszedelmes agyrem. A természeti erkölctörvény ugyanis a kinyilatkoztatott isteni hit nélkül elásott kincs az ész sötét tudatlanságában és a szív háborgó szenvedélyében. Csakis a kinyilatkoztatott hitben találja föl a moral biztos alapját és szentesítését: egyedül a kinyilatkoztatott hit szolgálhatja az eszközöket az erkölctörvény megvalósítására. A nemzeteket egy a ker. hitgazságoktól teljesen független erkölctörvénynek alávetni akarni, annyit tesz, mint a lelkiismeretet minden iránytű nélkül tévedezni engedni, s a szellemi téren valódi anarchiat teremteni, mely aztán minden más fejtelenségnek szülőanyja szokott lenni. Az ilynemű kísérletek legujabb gyümölcse a socialismus, a szabadgondolkodás e fajtá hajtása, s a nagy társadalmi apostasianak eme csapása.“ Valóban fenkölt apostoli szellemmel párosult szeretet vezette a nagynevű író tollát. Biztos kézzel mutat ő a keresztény nyilatkoztatásra, mint azon egyedüli igaz utra, mely a valódi világosság és élet felé vezet.

*

— **Mit eredményez a pestis?** Az 1713-ki pestis borzasztó pusztitást vitt véghez különösen Bécsben, mely legmagasabb fokát azonban október hóban érte el. Az e hónapban megbetegedett 2032 személy közül elhalt

1992. És ez elég volt, hogy az akkor uralkodó VI. Károly császárt egy nemes elhatározásra bírja. Fönjelzett hó 22-én ugyanis a vallásos lelkületű császár, ki az annyira fenyegetett székvárost családjával együtt egy perczre sem hagyta el, a szt. Istvándómba ment, hol is udvari személyzete, más kitünőségek és a papság jelenlétében azon fogadalmat tette, „hogy Isten tiszteletére, kinek a bűnök sokasága miatt megnehezült keze mindenütt rettegést és halálfélelmet gerjeszt, egy a boromei szt. Károly nevére szentelendő templomot fog építtetni, hogy ott ezen rettenetes járvány elhárítása céljából naponkint egy csendes, csütörtökön pedig egy énekes szt. mise végeztessék.“ És a diszes „Károly-templom“ azóta ott diszeleg a Wiedenben, homlokán viselve a következő rövid, de tartalomdus szavakba foglalt történetét: „Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus.“ (Ps. CXV. 8.)

*

— **Nagybritanniában** ez évben 143 napilap jelenik meg, tehát 8-czal kevesebb, mint az elmúlt évben; és pedig Angliában 103, Valesben 2, Skóthóban 21, Irthonban és Jersey szigeten 16. Ezek közül 64 liberalis, 37 conservatív és 42 semleges. A „Times“ czimű világ-lap mindennap este és reggel megjelenik s előfizetési ára egy évre 156 m. A katolikusoknak Angol- és Skótországban még nincs napilapjuk, csak hetilapjaik s folyóirataik, de a katolikus polgárok napról-napra növekvő száma nemsokára szükségessé fogja tenni egy ilyennek is megjelenését. Fiat!

*

— **A Szent-László-Társulat** febr. 20-iki választmányi gyűlése. Elnökölt: Márkus Gyula kanonok, társulati alelnök ur ő nga. Az ülés megnyitása előtt alelnök ur azon alkalomból, hogy épen e napra esik XIII. Leo pápa ő szentsége trónraléptének első évfordulója, meleg szavakban tolmácsolta a választmány üdvkivánatait. A gyűlés tagjai lelkes éljenzéssel adtak kifejezést csatlakozásuknak az alelnök által tolmácsolt őszinte, benső érzelmekhez.

Az elnökség előterjesztésére elhatározott, hogy a csángó magyarok viszonyait s ismertetését tárgyaló népirat 6000 példányban kinyomassék s a nép között terjesztessék. A röpirat Maszlaghy Ferencz pápai kamarás ur jeles tollából származott.

A titkár jelentette, hogy az utolsó választmányi gyűlés óta következő alapítók léptek a társulat tagjai közé: Éberling József nyugalm. budavári plebános, Szerkes János és Lokczán Pál rozsnói kanonokok egyenkint 20 frttal, Serly Károly vállaji plebános 21 frttal, Névtelen a „M. Állam“ szerkesztősége utján 20 frttal.

Néhai Bruckner Endre apát-plebános 18 frtot, néhai Linter József nagyszombati kanonok 50 forintot, néhai Schnausz György kurtakeszii plebános 20 frtot hagyományozott a társulatnak.

A felolvasott pénztári kimutatás szerint a társulat alapítványi vagyona: 17,112 frt 17 kr készpénzben, s 19,750 forint értékpapirokban.

Megszavaztattak a következő segélyadományok: a fogarasi r. kath. egyházközségnek templomjavítási költségekre, Imecsfalvának iskolaépítésre, Kézdi-Futásfalvának templomépítésre egyenkint 50 frt; a nagyszombati szent-ferencz-rendi apácák árvaintézetének 20 frt; a magyarországi minorita-rend árviz folytán megrongált miskolci és egri rendházainak helyreállítási költségeire 100 frt; a budai kath. legényegylet céljaira 50 frt; a gemzei r. kath. hitközség kápolnájának belső felszerelésére 30 frt; Csúz községnek iskolai szükségekre 40 frt; Pusztiana r. kath. csángó községnek egyházi szerekre 100 frt; a konstantinápolyi r. kath. bolgár missió egyházi szükségére 100 frt; a józseffalvi templom belső felszerelési költségeire 30 frt; a szürke nénikék krisztinavárosi és pesti intézeteinek 50—50 frt.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Bartha Béla semmitőszéki bíró és Czibulka Sándor udvari káplán urak kérétek föl.

Irodalom.

— A Temesvártt megjelenő „Havi Közlöny“ 1879. február havi füzetének tartalma következő: A harmadik korosztályból kilépett és hadkötelezettségének meg nem felelt egyén szorul-e nősülési engedélyre? Az 1858-ki esztergomi tartományi zsinat fegyelmi rendeletei. A betegek assistentiajáról. Decreta varia SS. Congregationum romanarum. Responsa privata officialis S. Paenitentiarie ad quaesita aliqua episcopi Sanhippolytani data. Irodalom. Egyveleg. Személyzeti hírek. Adakozás XIII. Leo pápa ő szentsége számára. — Tárca: A breviarium hymnusai. XIII. Leo pápa egy újabb költeménye. Az öreg plebános levelei. A nagy hitviszályok kora.

Lapunk mint az irodalmi társulat közlönye földadatának fogja tartani jövőben is a hazai kath. irányu szakközlönyök és folyóiratok tartalmának ismertetését, annál is inkább, mivel — mint a „Havi Közlöny“ jelen füzete is — igen fontos és közérdekű kérdések iránt nyujtnak tájékozást.

*

— **A „Kath. Hitszónok“** egyházi folyóirat II. kötete VII. füzetének tartalma: 1. Böjt I. vasárnapjára: A böjtről. 2. Böjt II. vasárnapjára: A földiek iránti gondokat könnyen meg lehet egyeztetni a mennyek iránti gondokkal. 3. Böjt III. vasárnapjára: Az igazak szenvedései és az istentelenek boldogsága. 4. Böjt IV. vasárnapjára: A világ javainak hiúságáról. 5. Böjt V. vasárnapjára vagyis fekete-vasárnapra: A harmincz ezüstpénz. 6. Virágvasárnapra: A husvéti szent áldozásról. 7. Nagypéntekre: Hogyan kell Krisztushoz hasonlókká lennünk? 8. Husvétvasárnapra: Jézus nagysága.

Megjelenik dr. Toldy László szerkesztése mellett Budapesten 5—6 ivnyi füzetekben minden hó 15-én. Ára egészévre 6 frt.

*

— **„Tájékozó.“** Kath. egyházi folyóirat. Szerkeszti és kiadja Füssi Tamás Budapesten. Az 1879-ki folyam I. kötete II. füzetének tartalma: A „Tájékozó“ fölirata XIII. Leo pápa ő szentségéhez. Elvszabadság és szabadelvűség (vége), Sullay Istvántól. Némely tartományok éghajlati viszonyai hajdan és most, Soós Mihály

tól. Viszhang az „Uj M. Sion“ „Magyarország és a kath. missziók“ című ezikkére, Kazaly Imrétől. Irodalmi szemle. Egyház-politikai áttekintés: Róma. A socialismusról szóló pápai encyclica hatása. IX. Pius halálának évfordulója. XIII. Leo pápa trónraléptének évfordulója. Magyarország. Hivatalos jelentés az oktatásügy állapotáról és annak méltatása. Ausztria. A kolduló szerzetek ügye. Németország. A németországi egyház-politikai viszonyok bírálata. Franciaország. Az új helyzethez fűzött kilátások. Olaszország. Az olasz katolikusok magatartása szemben a válsággal. Törökország. A keleten élő katolikusok sorsának javítása. Afrika. Vaughan püspök az afrikai missziókról. Könyvészet a boritékon.

*

— Sándor Kálmán „A csók és története“, valamint „A nőkről, a nőknek“ cz. jótékonycélú, 10 kros füzetének második kiadása is fogyatékán lévén, kilátás van arra, hogy a nevezett füzetek harmadik kiadásban is meg fognak jelenni s e szerint a szerző azon helyzetbe jut, hogy a helyi „Jótékony nőegylet“ és a „Clotild leány-árvaház“ javára újabb 50 frtos alapítványt tehet.

Közöljük az előfizetési fölhívás szövegét szószertint, a mint következik:

Előfizetési felhívás „A csók és története“, továbbá „A nőkről, a nőknek“ című jótékonycélú füzetekre. Irta Sándor Kálmán. Azon kedvező fogadtatás, melyben szerzőnek „A nőkről, a nőknek“ című jótékonycélú füzete a közönségnél találkozott, arra bátorított, hogy szerző újabb felolvasását „A csókról és történetéről“ szintén sajtó alá adjam s azt, a sajtó alól már kikerülvén, az előbbi füzet második kiadásának utánnymatott példányaival, az eddigi olcsó árban a közönség rendelkezésére bocsássam.

Mindkét füzetnek ára külön-külön csak 10 kr, postán bérmentve küldve 12 kr. A két füzet együttes ára 20 kr, postán bérmentve küldve 22 kr.

Szerző mindkét füzet eladásából befolyó egész tiszta jövedelmet a maros-vásárhelyi „Jótékony nőegylet“ és a „Clotild székely-leányárvaház“ javára ajánlván fel, a megrendelések egyenesen Sándor Kálmán szerzőhöz Maros-Vásárhelyre intézendők és 22 krnak postai utalványon való beküldése esetében mindkét füzet a megrendelőnek azonnal bérmentve küldetik meg.

Gyűjtőknek és minden megrendelőnek tíz példány után egy tiszteletpéldánnyal, és a ki mindkét füzetből gyűjt vagy megrendel tíz-tíz példányt, annak mindkét füzetből egy-egy aranyozott dispéldánnyal szolgálunk, Maros-Vásárhelytől, 1879. január hó. Groisz Ottó, kiadó.

A napi események köréből.

— **Megragadó ünnepélyek Rómában.** Rómában f. évi febr. 20-án és 22-én világra szóló jelentőségű ünnepélyek mentek végbe.

Febr. 20-án ünnepelte XIII. Leo pápa ő szentsége az egyház látható fejévé választatásának első évfordulóját. A fogadtatás ez alkalomból nagyszerű volt. Első sorban a bibornoki testület fejezte ki üdvkívánatát, De

Pietro bibornok ékes beszédben tolmácsolván a hódo. latteljes üdvözetlet, melyre ő szentsége terjedelmes s a jelen viszonyokat fejtegető beszédben válaszolván, apostoli áldását adta a testületre. Ezután a római társulatok „IX. Pius szövetsége“, a római praelatura, a szerzetes rendek, a római patriciusok, a titkos kamarások, a polgári és pápai katonai tisztikar, a pápai gárda főparancsnoka stb. jelentek meg tisztelgésre.

Február 22-én a kath. hirlapírók testülete tisztelgett. Körülbelől 1000 hirlapíró jelent meg, kik 1302 egyházi lapot és folyóiratot képviseltek; ezek közt a hazai lapok közül képviselve volt a „Magyar Állam“ és „Magyar Korona“ is. Monsignore Tripepi Lajos az „Il Papato“ szerkesztője a trón zsámolyánál fölolvasta a hódolati föliratot, mely a kath. hirlapíródalomnak az egyház jogainak védelmében kifejtett s kifejtendő törekvéseit részletezte. Pápa ő szentsége meghatottan és mély értelmű beszédben válaszolt. Kiemelte annak szükségét, hogy a kath. napisajtó szembeszálljon azon sajtóval, mely a társadalmat megmérgezi. Hangsúlyozta az egyház jogait a világi uralomra s bátorította az írókat arra, hogy ennek visszaállítása szükségességét mindig vitassák és sürgessék. Végül pedig fölszólította őket, hogy küzdjenek rendíthetlenül azon elvekért, melyek a társadalmi rend és a civilisatio alapjául szolgálnak. A „Religio“ és „Tájékozó“ külön föliratokban üdvözölték ő szentségét ezen ünnepélyes alkalomból.

— **A gyulafehérvári takarékpénztár febr. 27-én tartotta 1879-ki rendes közgyűlését.** Barts Ferencz kanonok ur mint elnök megnyitván a gyűlést, részletesen feltüntette az évi eredményt. A forgalom sokkal nagyobb volt, mint az előző évben. 1877-ben ugyanis csak 4.600,000 frt forgalom mutatkozott, míg 1878-ban az összes forgalom 5.065,805 frt 58 krt tett. Az intézet virágzását kellő világosságba helyezi azon körülmény, hogy daczára annak, miszerint jelentékeny pénzkészlet hevert sokáig a pénztárban, mégis a nyeresemény a befektetett tőke 21%-nak felel meg. A köztetszéssel fogadott előterjesztés után a számvizsgáló s felügyelő bizottságok tették meg jelentéseiket. A számvizsgáló bizottság jelentése szerint az évi mérleg és kimutatás a könyvekkel összehasonlított s azokkal tőkéletesen megegyezőnek találtatt. A felügyelő bizottság részéről Beke Antal kanonok ur mint elnök jelenti, hogy az év folyama alatt többször leltároztak. Mindent rendben találtak s a jelenlegi mérleg is a valóságnak megfelelővén, azt aláírták s fölmentésre ajállják. A fölmentés az igazgató választmányának s kezelőknek megadatott.

Az évi tiszta nyeresemény 10,680 frtot tesz, melyből az igazgató választmány és hivatalnokok részére a szabályszerű százalékok s jótékony célokra 213 frt 16 kr levonatván, az évi osztalék egy részvény után 8 frtban állapított meg. A 213 frt 16 krt ez alkalommal a kereskedőtanoncok kezdődő iskolája javára adta a gyűlés olyformán, hogy az összeg e célra tőkésítették.

Az alapszabályok szerint a nagyválasztmány fele évenként kilép s a számvizsgálók egy évi időtartamra választatnak. A kilépés és választás megtörténvén, nagyválasztmányi tagoknak a kiléptettek, ugymint Beke An-

tal, Handel Rudolf, Koseriu János, Baruch Lázár, Körner József és Blum Simon újra megválasztottak; számvizsgálóknak a régiek, ugymint Kohn Lázár, Novák Ferencz és Kocsis Mihály választottak meg. Egyéb tárgy nem lévén, elnök — miután a jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság küldetett ki — a gyűlést éljenzés közt berekesztette.

— Az „erdélyi rom. kath. irodalmi társulat“ választmányára f. évi márczius 10-én rendes gyűlést tart, melyre a t. tagok meghívotnak.

— A marosvásárhelyi második nyomda kérdése egy közelebről tartott rom. kath. megyegyűlésen a közönségre és a kath. leányiskolára nézve is legkedvezőbben oldott meg. A megyegyűlés egy multkori határozata ellenében, mely szerint a rom. kath. leányiskola könyvnyomdája a helyi ref. főtanodának eladásék, a vasárnapi megyegyűlés Sándor Kálmán indítványára 58 szavazattal 2 ellenében határozatilag kimondotta, hogy a rom. kath. leányiskola nyomdáját nem adja el és fenn fogja tartani, annál is inkább, mert a nyomda jelenlegi szorgalmas bérlője Groisz Ottó vezetése alatt a nyomda ujlendületet nyert és keresetté vált és ugyanezen jónévű bérlő most is ajánlkozik 3, sőt több évre is — biztosíték mellett — bérbe venni a nyomdát évenként 400 forint hasznobérért és kész az eddigi helyiség nélkül — a mit a plebános bérbe se ad ki — ennyi hasznobért adni; más helyiséget a maga költségén külön fogadván ki. A helyi ref. főtanoda ezen nyomdáért 3500, azaz háromezeröttszáz forintot ígért, a mely összegnek a törvény szerint megengedett legmagasabb kamatjával, 8% tel számítva, 280 forint s habár a takarékpénztár ennyi kamatot se adna, mégis 120 frttal előnyösebb és többet jövedelmez a Groisz Ottó ajánlata, a melynek elfogadása a szabad verseny érdekében a közönségre nézve is előnyösebb és a mely (egyelőre 3 évre) el is fogadtatott. A szabad versenynek mi is barátjai lévén, a közönség és leányiskola érdekében is nagyon örvendünk a második nyomda kérdésének ezen kedvező megoldásán.

— A csik-somlyói intézeteknél duló szembajról. Kórházilag orvosoltattak:

Február	20,	21,	22,	23,	24,	25-ikén
I. oszt. szembeteg:	36.	36.	29.	26.	8.	—
II. „ „	9.	9.	7.	7.	6.	6.

Ezzel a kórházi kezelés beszünt. Összesen 231 szembeteg volt. A kórházi létszám maximuma 90. A többiek a szülői háznál gyógykezeltettek. A 6 II. oszt. szembeteg a finöveldeben tovább gyógykezeltetik. Az előadások márczius 3-án megkezdődnek. Cs.-Somlyón, 1879. febr. 25. Sz. I.

— **Hálanyilatkozat.** Hol a szükség legnagyobb, ott van Isten a jólelkű emberek által legközelebb. Méltóságos Möller Ede brassói apát és főesperes ur alattirt értesülvén a csik-szt-léleki templom kirablásáról és sekrestyéje felégetéséről, mint a brassói oltár-egylet

igazgatója sietett engemet és hiveimet a következő aján-dékokkal megörvendeztetni: egy alba, egy öv, egy karing, egy csipkés oltárterítő, egy stola, három corporale, 2 vállkendő, 2 kehelykendő, 2 oltárvánkos, 3 pá-lakendőcske, 2 oltárszolgái karing, egy színes szép ka-zula hozzávalókkal, egy szép fekete kazula hozzávalók-kal, egy halotti uj misekönyv, egy velum és egy bursa (beteglátogatásra). Midőn ezen nemeslelkű tényrt nyilvánosságra hozom, egyszersmind magam és hiveim nevébe hálás köszönetet mondok ugy a csendben, de si-kerdusan működő brassói oltár-egyletnek, mint azon egylet nagylelkű igazgatójának a méltóságos apát és főesperes urnak, — s kívánom, hogy alamizsnájokat beszélje el a szentek minden gyülekezete, s jócse-lekedeteik legyenek felírva az élet nagy könyvébe. Csik-Szt-Lélek, 1879 február 25. Tamás Márton, csik-szt-léleki lelkész.

— A helybeli polgári casinónak f. évi február hó 20-án tartott zártkörű táncestélyén mind az egyes felül-fizetők, mind pedig az estélyen általában résztvett höl-gyek és urak a bál fényes sikerét előmozdítani szives-kedvén, a casinói választmányi testület kedves köteles-ségének tartja mind ő nagyságának a bálanyának, mind pedig a többi szives fölülfizetőknek becses ajándékaikért, valamint az összes jelenvoltaknak a nagy-számú részvételért mély köszönetének kifejezést adni, egyszersmind pedig a bevételekről és kiadásokról a következőket nyilvánosságra hozni: Rendes bevétel családi jegyekből 84 frt; személyjegyekből 83 frt; a ru-határ hasznobérletéből 10 frt. Rendkívüli bevétel: Apáth; Istvánné urhölgy ő nagysága, mint bálanya, je-gyét 100 frttal váltván meg, felülfizetés 98 frt; Lukács Béla ur ő nagysága felülfizetése 10 frt; Fogarasy Mi-hály püspök ur ő nmltsága felülfizetése 5 frt; Joksmann Nándor törvényszéki elnök ur ő nagysága felülfizetése 1 frt; Barts Ferencz kanonok ur ő nagysága fölülfi-zetése 1 frt. Összesen 292 frt; kiadás 170 frt 7 kr; tisztá bevétel 121 frt 93 kr. A casinói választmány.

Szerkesztői értesítések.

— T. I. Udvarhely-Szent-Király. Csak teljesen ki-dolgozott és beküldött munka felett hozhatunk ítéletet. Egy részletből nem lehet az egészet bírálni.

— A sajtó (satyra) némi módosítással közölhető. Eszközölhetjük mi a módosítást? Qui tacet consentire videtur.

— T. G. Szarvaskend. Hozzánk intézett becses so-raít megkaptuk, de bátrak vagyunk értesíteni, hogy kéziratokat roppant elfoglaltságunk miatt csak rendki-vüli esetekben küldünk vissza. Ha szives lesz még némi várakozással lenni, egyik szabad percünköt arra fog-juk fölhasználni, hogy kéziratait postára tegyük.

— F. K. Csik-Szent-Király. Az iskolai- és nép-könyvtárakról tartott értekezlet mindenestre meg fog jelenni, csak méltóztassék egy kis türelemmel lenni. Szives közreműködését különben jövőre is kérjük.

— K. J. Bereczk. „Egy tekintet a csillagászat mai eredményeire“ című dolgozata igen érdekes olvasmányul fog szolgálni lapunk közönségének.

— P. I. Szászrégen. A görgény-szent-imrei nép-iskoláról beküldött tudósítás hely szüke miatt jövő számunkra maradt.

Kiadja: az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Szerkesztőbizottság. Felelős szerkesztő: BIRÓ BÉLA. Szerkesztőtársak: ÁVÉD JÁKÓ, BALOGH IGNÁCZ, CSERNI BÉLA, GIDÓFALVY GERGELY.

Nyomatott Klüger Bernátnál a lyc. gyorssajtóján Gyulafehérvárt 1879.